

Torah Study Session - Gossip, Slander & Revenge in Jewish Law

From **The Shulchan Aruch**. (Hebrew: "Prepared Table"), a 16th-century codification of Jewish law and practice (Both oral and written law) that is still the standard reference work for Jewish observance.

The *Shulchan-aruch*, compiled and published by Joseph ben Ephraim Karo (Spain/Israel 1488–1575)

(Edited by Alon Gildoni alongi@jafi.org)

Gossip, Slander & Revenge Ch. 30:1-9

איסור רכילות, לשון הרע, נקימה ונטירה

		כתיב
30:1	[Leviticus 19:16] states:	
	"Do not go around as a gossip among your people."	לא תלך רכיל בעמך
	Who is a gossip?	איזהו רכיל
	One who collects information	זה שטוען דברים
	and then goes from person to person,	והולך מזה לזה
	saying:	ואומר
	"This is what so and so said;	כך אמר פלוני
	this is what I heard about so and so."	כך וכך שמעתי על פלוני
	Even if it (the statements) are true	אף על פי שהוא אמת
	and are not necessarily disparaging,	וגם אין בו גנות
	they constitute a violation of a negative (commandment).	הרי זה עובר בלאו
	This is a grave sin	והוא עון גדול
	and can cause the death of (many) Jews.	וגורם להרוג נפשות מישראל
	Consequently, (the Torah)	לכך
	associates it with (the commandment):	נסמך לו
	"Do not stand (still) over your colleague's blood."	ולא תעמוד על דם רעך
	See what happened to Doeg, the Edomite,	צא ולמד מה אירע לדואג
	who told (King) Saul (see I Samuel 22:10)	האדומי
	that Achimelech gave David bread and a sword.	שאמר לשאול
	that Achimelech gave David bread and a sword.	כי אחימלך נתן לדוד צדה
	Even though the matter was true	וחרב
	and was not at all deprecating to Achimelech,	אף על פי שהדבר היה אמת
	for in doing so he did not perform any wrong.	וגם לא הוי גנות לאחימלך
	Furthermore, if (King) Saul himself	שהרי לא עשה בזה שום
	had asked Achimelech,	מעשה רע
	he would have told him about what he did,	וגם אם שאול בעצמו
	for he did not intend to sin by this	היה שואל לאחימלך
	against (King) Saul.	היה אומר לו מה שעשה
	Nevertheless,	כי לא נתכוין לחטוא בזה
	Doeg's gossiping caused	נגד שאול
	the death of some priests.	עם כל זה
	There is a much more serious sin than the above,	גרם הרכילות של דואג
		שנהרגו כמה כהנים
30:2		יש עון גדול מזה עד מאד

<input type="text"/>	and it is also included in this prohibition:	והוא בכלל לאו זה
<input type="text"/>	and this is slander	והוא לשון הרע
<input type="text"/>	- the relating of deprecating facts about one's friend,	והוא המספר בגנות חברו
<input type="text"/>	even if one said the truth.	אף על פי שאומר אמת
<input type="text"/>	However, (slander is not) one who tells lies;	אבל האומר שקר
<input type="text"/>	that is called defamation of character of one's friend.	נקרא מוציא שם רע על חברו
<input type="text"/>	Rather, a slanderer	אבל בעל לשון הרע
<input type="text"/>	is someone who sits and relates:	זה שיושב ואומר
<input type="text"/>	"This is what so and so has done;	כך וכך עשה פלוני
<input type="text"/>	his parents were such and such;	כך וכך היו אבותיו
<input type="text"/>	this is what I have heard about him,"	כך וכך שמעתי עליו
<input type="text"/>	telling uncomplimentary things.	ואומר דברים של גנאי
<input type="text"/>	Concerning this, [Psalms 12:4] states:	על זה אמר הכתוב
<input type="text"/>	"May G-d cut off all beguiling lips,	יכרת ה' כל שפתי חלקות
<input type="text"/>	the tongues which speak proud things..."	לשון מדברת גדולות
<input type="text"/>	A person who listens to slander	המקבל לשון הרע
<input type="text"/>	is worse than the one who recites it (Pesachim 118a).	הוא גרוע יותר מן האומרו
<input type="text"/>	The judgement was not sealed	ולא נחתם גזר דין
<input type="text"/>	against our ancestors in the desert	על אבותינו במדבר
<input type="text"/>	only because of slander (Arachin 15a).	אלא על לשון הרע בלבד
30:3	To what extent (will one's remarks) be slander?	עד היכן לשון הרע
<input type="text"/>	For example, a person asked his friend:	שאל אחד לחברו
<input type="text"/>	"Where can I find fire?"	אנה אמצא אש
<input type="text"/>	and the latter replied	ואמר לו
<input type="text"/>	"Where is fire?	היכן נמצא אש
<input type="text"/>	In so and so's house	בבית פלוני
<input type="text"/>	there is an abundance of meat and fish,	שיש לו הרבה בשר ודגים
<input type="text"/>	and they are always cooking there."	ומבשלים שם תמיד
30:4	There are certain matters	ויש דברים
<input type="text"/>	which are considered the "shades of slander" ;	שהם אבק לשון הרע
<input type="text"/>	for example,	כיצד
<input type="text"/>	someone says: "Do not talk about so and so;	אמר שתקו מפלוני
<input type="text"/>	I do not want to say what happened."	איני רוצה להודיע מה אירע
<input type="text"/>	and other similar statements.	ומה היה
<input type="text"/>	Similarly, when one speaks favorably about a friend	וכיוצא בדברים אלו
<input type="text"/>	in the presence of his enemies,	וכן המספר בטובות חברו
<input type="text"/>	it is also considered the "shades of slander" ,	בפני שונאיו
<input type="text"/>	for this will surely prompt them	הרי זה אבק לשון הרע
<input type="text"/>	to speak disparagingly about him.	שזה גורם להם
		שיספרו בגנותו

<input type="text"/>	On this topic,	ועל זה הענין
<input type="text"/>	(King) Solomon, the blessed, said (Proverbs 27:14):	אמר שלמה מברך
<input type="text"/>	"(One who greets) his colleague in a loud voice,	רעהו בקול גדול
<input type="text"/>	early in the morning,	בבקר השכם
<input type="text"/>	this is considered as if he curses him,"	קללה תחשב לו
<input type="text"/>	for his positive act	שמתוך טובתו
<input type="text"/>	will bring evil on him.	בא לידי רעתו
<input type="text"/>	In the same category is one who relates slander	וכן המספר לשון הרע
<input type="text"/>	in a frivolous and jestful manners,	דרך שחוק ודרך קלות ראש
<input type="text"/>	as if he were not speaking with hatred.	כמו שאינו מדבר בשנאה
<input type="text"/>	This was also mentioned by Solomon	הוא ששלמה אמר
<input type="text"/>	in his wisdom (Proverbs 26:18,19):	בחכמתו
<input type="text"/>	"As a madman who throws firebrands,	כמתלהלה היורה זיקים
<input type="text"/>	arrows, and death	חצים ומות
<input type="text"/>	is one who cheats his colleague	כן איש רמה את רעהו
<input type="text"/>	and says: "I am only joking."	ואמר משחק אני
<input type="text"/>	It also includes one who says slander slyly,	וכן המספר לשון הרע
<input type="text"/>	pretending to be innocently telling a story	ברמאות
<input type="text"/>	without knowing that it is slanderous.	שעושה עצמו כאלו מספר רק
<input type="text"/>	When he is reproved,	לפי תומו
<input type="text"/>	(he excuses himself by) saying:	ואינו יודע שזהו לשון הרע
<input type="text"/>	"I did not know that this was slanderous	וכשגוערין בו
<input type="text"/>	or that so and so was involved.	אומר
<input type="text"/>	30:5 (Slander includes) one who make deprecatory remarks	איני יודע שזהו לשון הרע
<input type="text"/>	in the presence of his friend	או שאלו מעשיו של פלוני
<input type="text"/>	or behind his back,	אחד המספר לשון הרע
<input type="text"/>	and one who relates matters,	בפני חברו
<input type="text"/>	which will cause,	או שלא בפניו
<input type="text"/>	when passed from one person to another,	והמספר דברים
<input type="text"/>	harm to a friend's person or his property.	שגורמים
<input type="text"/>	Even if they will merely annoy him	אם נשמעו איש מפי איש
<input type="text"/>	or frighten him,	להזיק חברו בגופו או בממונו
<input type="text"/>	such remarks are considered as slander.	ואפילו להצר לו
<input type="text"/>	If a matter had already been said	או להפחידו
<input type="text"/>	in the presence of three people,	הרי זה לשון הרע
<input type="text"/>	one may assume that it has already become publicized.	ואם כבר נאמרו הדברים
<input type="text"/>	Thus, if one of the three later relates the matter	בפני שלשה
<input type="text"/>		מסתמא כבר נתפרסם הדבר
<input type="text"/>		ואם סיפר הדבר אחד מן
<input type="text"/>		השלשה

<input type="text"/>	a second time,	פעם אחרת
<input type="text"/>	it is not considered slander,	אין בו משום לשון הרע
<input type="text"/>	provided his intention was not	והוא שלא יתכוין
<input type="text"/>	to spread the matter further and publicize it.	להעביר הקול ולגלותו יותר
<input type="text"/>	What precautions can a person take	מה תקנתו של אדם
<input type="text"/>	so that he will not be prone to slander?	שלא יבא לידי לשון הרע
<input type="text"/>	If he is a Torah Sage,	אם תלמיד חכם הוא
<input type="text"/>	he should occupy himself with Torah (study).	יעסוק בתורה
<input type="text"/>	If he is a common person,	ואם עם הארץ הוא
<input type="text"/>	he should practice humility.	ישפיל דעתו
<input type="text"/>	30:6 [Sotah 42a] relates: Rabbi Yirmiyah bar Abba stated:	אמר ר' ירמיה בר אבא
<input type="text"/>	There are four groups (of people)	ארבעה כתות
<input type="text"/>	that will never behold the Divine Presence:	אין מקבלות פני שכינה
<input type="text"/>	the jesters,	כת לצים
<input type="text"/>	the flatterers,	כת חנפים
<input type="text"/>	the liars,	כת שקרים
<input type="text"/>	and the slanderers.	וכת מספרי לשון הרע
<input type="text"/>	"The jesters",	כת לצים
<input type="text"/>	as [Hoshea7:5] states:	דכתיב
<input type="text"/>	"He has removed His hand from the jesters."	משך ידו את לוצצים
<input type="text"/>	(Rashi interprets the verse to mean	פירש רש"י
<input type="text"/>	that G-d has withdrawn His hand	משך ידו הקדוש ברוך הוא
<input type="text"/>	from being together with the jesters.)	מהיות את לוצצים
<input type="text"/>	"The flatterers",	כת חנפים
<input type="text"/>	as [Job 13:16] states:	דכתיב
<input type="text"/>	"A flatterer shall not come before Him."	כי לא לפניו חנף יבא
<input type="text"/>	"The liars",	כת שקרים
<input type="text"/>	as [Psalms 101:7] states:	דכתיב
<input type="text"/>	"One who tells lies shall not remain in My sight."	דובר שקרים לא יכול לנגד עיני
<input type="text"/>	"The slanderers",	כת מספרי לשון הרע
<input type="text"/>	as [Psalms 5:5] states:	דכתיב
<input type="text"/>	"For You are not a G-d who has pleasure in wickedness,	כי לא אל חפץ רשע אתה
<input type="text"/>	evil shall not dwell with You" .	לא יגורך רע
<input type="text"/>	(Rashi explains that	פירש רש"י
<input type="text"/>	"evil shall not dwell with You..."	לא יגורך רע לא יגור עמך רע
<input type="text"/>	refers to the slanderers,	וגבי מספרי לשון הרע כתיב
<input type="text"/>	as that Psalm continues (10):	דכתיב בהאי פרשתא
<input type="text"/>	"There is no propriety in their mouths..."	כי אין בפיהו נכונה וגו
<input type="text"/>	i.e. You, G-d, are righteous;	צדיק אתה ה

<input type="text"/>	evil shall not be present in Your dwelling.	לא יגור במגורך רע
<input type="text"/>	our sages, of blessed memory, said [Sanhdrin 63b]:	ואמרו רבותינו זכרונם לברכה
<input type="text"/>	All jesting is prohibited,	כל ליצנותא אסירא
<input type="text"/>	except jests	בר מליצנותא
<input type="text"/>	made at the expense of idol worship (which is permitted).	דעבודת אלילים
<input type="text"/>	which we learn from (I Kings 18:27)	דכתיב
<input type="text"/>	"And it came to pass at noon,	ויהי בצהרים
<input type="text"/>	that Elijah mocked them, ..."	ויהתל בהם אליהו וגו
30:7	One who takes revenge against a friend	הנוקם מחברו
<input type="text"/>	transgresses a negative commandment,	עובר בלא תעשה
<input type="text"/>	as [Leviticus 19:18] states:	שנאמר
<input type="text"/>	"Do not take revenge."	לא תקום
<input type="text"/>	What is taking revenge?	וכיצד היא הנקימה
<input type="text"/>	One asks from a friend	אמר לחברו
<input type="text"/>	"lend me your hatchet"	השאיליני קרדומך
<input type="text"/>	and he replies	אמר לו
<input type="text"/>	"I'm not lending you it,	איני משאילך
<input type="text"/>	just as you did not lend it to me,	כמו שאתה לא השאלתני
<input type="text"/>	when I asked for it from you"	כאשר שאלתי ממך
<input type="text"/>	This is taking revenge	הרי זה נוקם
<input type="text"/>	and violates a negative (commandment).	ועובר בלאו
<input type="text"/>	Rather, when he is asked for it,	אלא כשיבא לו לשאול
<input type="text"/>	he should give it (to him) with a full heart,	יתן בלב שלם
<input type="text"/>	and not do to him	ולא יגמול לו
<input type="text"/>	as was done to himself.	כאשר גמלו
<input type="text"/>	Thus, it is fitting for a person	אלא ראוי לו לאדם
<input type="text"/>	to bypass any emotional upset	להיות מעביר על מדותיו
<input type="text"/>	about matters of this world,	על כל דברי העולם
<input type="text"/>	for the men of understanding	שאצל המבינים
<input type="text"/>	(realize that) everything is fleeting vanities	הכל דברי הבל והבאי
<input type="text"/>	which are not worthy to seek revenge for.	ואינן כדאי לנקום עליהם
<input type="text"/>	So said King David,	וכן אמר דוד המלך
<input type="text"/>	may he be in peace, (Psalms 7:5):	עליו השלום
<input type="text"/>	"Have I requited those who have done evil to Me?	אם גמלתי שולמי רע
<input type="text"/>	Behold, I have rescued	ואחלצה
<input type="text"/>	those who hated Me without cause".	וגו
30:8	If you want to revenge yourself on your enemy,	אם תרצה להנקם מאויביך
<input type="text"/>	increase your positive qualities	תוסיף מעלות טובות
<input type="text"/>	and follow righteous paths.	ותלך בדרכי ישרים

In this manner, you will retaliate against your foe,
 for he will feel bad because of your qualities
 and mourn when hearing about your good reputation.
 In contrast, if you perform shameful deeds,
 your foe will rejoice
 in your disgrace and dishonor
 and so he will have revenge against you.
30:9 Anyone, who holds a grudge against another Jew
 violates a negative commandment,
 as [Leviticus 19:18] states:
 "Do not bear a grudge against your people."
 What does it mean to bear a grudge?
 Reuven (one person) has asked Shimeon (his friend)
 "Lend me such and such" ,
 and Shimeon refused.
 Later on,
 Shimeon (wants) to borrow an object from Reuven.
 Reuben (gives it to him), saying,
 "See,
 I am giving it to you.
 I am not like you,
 nor am I paying you back for what you did."
 A person who acts in this manner
 violates the prohibition against bearing a grudge.
 Rather, he should wipe the matter from his heart
 and never recall it.
 This is a proper quality,
 which permits a stable environment,
 trade,
 and commerce (to be established)
 among people.

ובזה ממילא תנקם משונאיך
 כי הוא יצטער על מזותיך
 ויתאבל בשמעו שמך הטוב
 אבל אם תעשה מעשים
 מכורעים
 אז ישמח שונאיך
 על קלונך וחרפתך
 והנה הוא מתנקם בך
 כל הנוטר לאחד מישראל
 עובר בלא תעשה
 שנאמר
 ולא תטור את בני עמך
 כיצד היא הנטירה
 ראובן שאמר לשמעון
 השאילני דבר פלוני
 ולא רצה שמעון
 לימים בא
 שמעון לשאול איזה חפץ
 מראובן
 ואמר לו ראובן
 הא לך
 הריני משאילך
 ואיני כמותך
 לא אשלם לך כמעשיך
 העושה כזה
 עובר בלא תטור
 אלא ימחה הדבר מלבו
 ולא יזכרנו כלל
 וזו היא הדעה הנכונה
 שאפשר שיתקיים בה ישוב
 הארץ
 ומשאים
 ומתנם
 של בני אדם זה עם זה

Leviticus 19:1-18

א וַיְדַבֵּר יְהוָה, אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. **1** And the LORD spoke unto Moses, saying:

ב דַּבֵּר אֶל-כָּל-עַדְת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם--קְדָשִׁים תִּהְיוּ: כִּי קְדוֹשׁ, אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. **2** Speak unto all the congregation of the children of Israel, and say unto them: Ye shall be holy; for I the LORD your God am holy.

ג אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, וְאֶת-שִׁבְתֵּי תִשְׁמְרוּ: אֲנִי, יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. **3** Ye shall fear every man his mother, and his father, and ye shall keep My

sabbaths: I am the LORD your God.

ד אל-תפנו, אל-האלילים, ואלהי מסכה, לא תעשו לכם: אני, יהוה אלהיכם.

4 Turn ye not unto the idols, nor make to yourselves molten gods: I am the LORD your God.

ה וכי תזבחו זבח שלמים, ליהוה--לרצונכם, תזבחהו.

5 And when ye offer a sacrifice of peace-offerings unto the LORD, ye shall offer it that ye may be accepted.

ו ביום זבחכם יאכל, ומחרת; והותר עד-יום השלישי, באש ישרף.

6 It shall be eaten the same day ye offer it, and on the morrow; and if aught remain until the third day, it shall be burnt with fire.

ז ואם האכל יאכל, ביום השלישי--פגול הוא, לא ירצה.

7 And if it be eaten at all on the third day, it is a vile thing; it shall not be accepted.

ח ואכליו עונו ישא, כי-את-קדש יהוה חלל; ונכרתה הנפש ההוא, מעמיה.

8 But every one that eateth it shall bear his iniquity, because he hath profaned the holy thing of the LORD; and that soul shall be cut off from his people.

ט וברצונכם את-קציר ארצכם, לא תכלה פאת שדה לקצר; ולקט קצירך, לא תלקט.

9 And when ye reap the harvest of your land, thou shalt not wholly reap the corner of thy field, neither shalt thou gather the gleanings of thy harvest.

י וברמך לא תעולל, ופרט ברמך לא תלקט; לעני ולגר תעזב אתם, אני יהוה אלהיכם.

10 And thou shalt not glean thy vineyard, neither shalt thou gather the fallen fruit of thy vineyard; thou shalt leave them for the poor and for the stranger: I am the LORD your God.

יא לא, תגנבו; ולא-תכחשו ולא-תשקרו, איש בעמיתו.

11 Ye shall not steal; neither shall ye deal falsely, nor lie one to another.

יב ולא-תשבועו בשמי, לשקר: וחלת את-שם אלהיך, אני יהוה.

12 And ye shall not swear by My name falsely, so that thou profane the name of thy God: I am the LORD.

יג לא-תעשק את-רעך, ולא תגזל; לא-תלוי פועל שכיר, אתך--עד-בקר.

13 Thou shalt not oppress thy neighbour, nor rob him; the wages of a hired servant shall not abide with thee all night until the morning.

יד לא-תקלל חרש--ולפני עור, לא תתן מקשל; ויראת מאלהיך, אני יהוה.

14 Thou shalt not curse the deaf, nor put a stumbling-block before the blind, but thou shalt fear thy God: I am the LORD.

טו לא-תעשו עול, במושפט--לא-תשא פני-דל, ולא תהדר פני גדול: בצדק, תשפט עמיתך.

15 Ye shall do no unrighteousness in judgment; thou shalt not respect the person of the poor, nor favour the person of the mighty; but in righteousness shalt thou judge thy neighbour.

טז לא-תלך רכיל בעמך, לא תעמד על-דם רעך; אני, יהוה.

16 Thou shalt not go up and down as a talebearer among thy people; neither shalt thou stand idly by the blood of thy neighbour: I am the LORD.

יז לא-תשנא את-אחיך, בלבבך; הוכח תוכיח את-עמיתך, ולא-תשא עליו חטא.

17 Thou shalt not hate thy brother in thy heart; thou shalt surely rebuke thy neighbour, and not bear sin because of him.

יח לא-תקם ולא-תטר את-בני עמך, ואהבת לרעך כמוך: אני, יהוה.

18 Thou shalt not take vengeance, nor bear any grudge against the children of thy people, but thou shalt love thy neighbour as thyself: I am the LORD.

Samuel 22:6-19

ו וישמע שאול--כי נודע דוד, ואנשים אשר אתו; ושאול יושב בגבעה תחת-האשף ברמה, וחייתו בידו, וכל-עבדיו, נצבים עליו.

6 And Saul heard that David was discovered, and the men that were with him; now Saul was sitting in Gibeah, under the tamarisk-tree in Ramah, with his spear in his hand, and all his servants were standing about him.

ז ויאמר שאול, לעבדיו הנצבים עליו, שמעו-נא,

7 And Saul said unto his servants that stood about him: 'Hear now, ye

בְּנֵי יְמִינִי: גַּם-לְכַלְכֶּם, יִתֶּן בְּרִי-יְשׁוּעָה שְׂדוֹת וְכַרְמִים--לְכַלְכֶּם יְשׁוּעָה, שְׂרָרֵי אֲלָפִים וְשְׂרָרֵי מֵאוֹת.

Benjamites; will the son of Jesse give every one of you fields and vineyards, will he make you all captains of thousands and captains of hundreds;

ח כִּי קִשְׁרָתְכֶם בְּלַכְּם עָלַי, וְאִי־גִלְהָ אֶת-אֲזָנִי בְּכֶרֶת-בְּנֵי עַם-בְּרִי-יְשׁוּעָה, וְאִי־חִלְהָ מִכֶּם עָלַי, וְגִלְהָ אֶת-אֲזָנִי: כִּי הָקִים בְּנֵי אֶת-עַבְדֵי עָלַי לְאֶרֶב, בַּיּוֹם הַזֶּה. {ס}

8 that all of you have conspired against me, and there was none that disclosed it to me when my son made a league with the son of Jesse, and there is none of you that is sorry for me, or discloseth unto me that my son hath stirred up my servant against me, to lie in wait, as at this day?' {S}

ט וַיַּעַן דֹּעַג הָעֲדֹמִי, וְהוּא נָצַב עַל-עַבְדֵי-שְׂאוּל--וַיֹּאמֶר: רָאִיתִי, אֶת-בְּרִי-יְשׁוּעָה, בָּא נֹבָה, אֶל-אֲחִימֶלֶךְ בְּרִי-אֲחִיטוּב.

9 Then answered Doeg the Edomite, who was set over the servants of Saul, and said: 'I saw the son of Jesse coming to Nob, to Ahimelech the son of Ahitub.

י וַיִּשְׁאַל-לוֹ, בִּיהִנּוּחַ, וְצִידָה, נָתַן לוֹ; וְאֵת, חֶרֶב גִּלְיָת הַפְּלִשְׁתִּי--נָתַן לוֹ.

10 And he inquired of the LORD for him, and gave him victuals, and gave him the sword of Goliath the Philistine.'

יא וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ לְקַרְא אֶת-אֲחִימֶלֶךְ בְּרִי-אֲחִיטוּב הַכֹּהֵן, וְאֵת כָּל-בֵּית אָבִיו הַכֹּהֲנִים--אֲשֶׁר בְּנֹב; וַיָּבֵאוּ כֻלָּם, אֶל-הַמֶּלֶךְ. {ס}

11 Then the king sent to call Ahimelech the priest, the son of Ahitub, and all his father's house, the priests that were in Nob; and they came all of them to the king. {S}

יב וַיֹּאמֶר שְׂאוּל, שְׁמַע נָא בְּרִי-אֲחִיטוּב; וַיֹּאמֶר, הֲנִי אֲדֹנָי.

12 And Saul said: 'Hear now, thou son of Ahitub.' And he answered: 'Here I am, my lord.'

יג וַיֹּאמֶר אֵלָיו, שְׂאוּל, לָמָּה קִשְׁרָתְכֶם עָלַי, אֶתְּךָ וְבְרִי-יְשׁוּעָה--בְּתִתֶּנּוּ לוֹ לֶחֶם וְחֶרֶב, וְשְׂאוּל לוֹ בְּאֵלֵהֶם, לְקוֹם אֵלָי לְאֶרֶב, בַּיּוֹם הַזֶּה. {ס}

13 And Saul said unto him: 'Why have ye conspired against me, thou and the son of Jesse, in that thou hast given him bread, and a sword, and hast inquired of God for him, that he should rise against me, to lie in wait, as at this day?' {S}

יד וַיַּעַן אֲחִימֶלֶךְ אֶת-הַמֶּלֶךְ, וַיֹּאמֶר: וְגַם בְּכָל-עַבְדֶּיךָ כְּדוֹד נֶאֱמָרוּ, וַחֲתוּן הַמֶּלֶךְ וְסָר אֶל-מִשְׁמַעְתְּךָ וְנִכְבַּד בְּבֵיתְךָ.

14 Then Ahimelech answered the king, and said: 'And who among all thy servants is so trusted as David, who is the king's son-in-law, and giveth heed unto thy bidding, and is honourable in thy house?

טו הַיּוֹם הַחֲלַתִּי לְשְׂאוּל- (לְשֹׂאֵל) לוֹ בְּאֵלֵהֶם, חֲלִילָה לִי: אֶל-יְשׁוּעָה הַמֶּלֶךְ בְּעַבְדוֹ דָּבָר, בְּכָל-בֵּית אָבִי--כִּי לֹא-יָדַע עַבְדְּךָ בְּכָל-זְמַנּוֹתַי, דָּבָר קָטָן אוֹ גָּדוֹל.

15 Have I to-day begun to inquire of God for him? be it far from me; let not the king impute any thing unto his servant, nor to all the house of my father; for thy servant knoweth nothing of all this, less or more.'

טז וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ, מוֹת תָּמוּת אֲחִימֶלֶךְ: אֶתְּךָ, וְכָל-בֵּית אָבִיךָ.

16 And the king said: 'Thou shalt surely die, Ahimelech, thou, and all thy father's house.'

יז וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְרָצִים הַנֹּצְבִים עָלָיו סָבּוּ וְהִמִּיתוּ כַּהֲנֵי יְהוָה, כִּי גַם-יָדָם עִם-דָּוִד, וְכִי יָדְעוּ כִּי-בִרְחַם הוּא, וְלֹא גָלוּ אֶת-אֲזָנוֹ (אֲזָנָיו); וְלֹא-אָבּוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ, לְשַׁלַּח אֶת-יָדָם, לִפְגַּע, בְּכַהֲנֵי יְהוָה. {ס}

17 And the king said unto the guard that stood about him: 'Turn, and slay the priests of the LORD; because their hand also is with David, and because they knew that he fled, and did not disclose it to me.' But the servants of the king would not put forth their hand to fall upon the priests of the LORD. {S}

יח וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ, לְדוּיַג (לְדוּאָג), סָב אֶתְּךָ, וּפְגַע בְּכַהֲנֵים; וַיִּסַּב דוּיַג (דוּאָג) הָעֲדֹמִי, וַיִּפְגַּע-הוּא בְּכַהֲנֵים, וַיִּקַּח בַּיּוֹם הַהוּא שְׁמֹנִים וְחֲמִשָּׁה אִישׁ, נִשְׂא אֵפוֹד בָּד.

18 And the king said to Doeg: 'Turn thou, and fall upon the priests.' And Doeg the Edomite turned, and he fell upon the priests, and he slew on that day fourscore and five persons that did wear a linen ephod.

יט וְאֵת נֹב עִיר-הַכַּהֲנִים, הִכָּה לְפִי-חֶרֶב, מֵאִישׁ וְעַד-אִשָּׁה, מִעוֹלָל וְעַד-יוֹנֵק; וְשׁוֹר וְחֲמוֹר וְשֶׂה, לְפִי-חֶרֶב.

19 And Nob, the city of the priests, smote he with the edge of the sword, both men and women, children and sucklings, and oxen and asses and sheep, with the edge of the sword.